

provincie **HOLLAND**
ZUID

Gedeputeerde Staten

Contact

ir. A.I. Koffeman
T 070 - 441 82 71
ai.koffeman@pzh.nl
K.P. Spannenburg
T 070 - 441 80 82
kp.spannenburg@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum

Ons kenmerk

PZH-2014-498433706 (DOS-2007-0002943)
Uw kenmerk

Bijlagen

Memo Bestuurlijke
Samenwerkingsafspraken Ruimte

Aan:

- De colleges van Burgemeester en Wethouders van alle Zuid-Hollandse gemeenten;
- Het Dagelijks Bestuur van de Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten;
- De portefeuillehouders ruimte van de regio's Holland Rijnland, Midden Holland, Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, Hoeksche Waard, Drechtsteden, de gemeente Goeree-Overflakkee en de bestuurlijke contactpersonen ruimte van het voormalige Stadsgebied Haaglanden en de voormalige Stadsregio Rotterdam.

Onderwerp

Toelichting provinciale ruimtelijke prodecures n.a.v. beëindiging Procesconvenant Ruimtelijke Ordening Zuid-Holland

Geachte colleges, bestuur en portefeuillehouders,

Aanleiding en context

Op 8 april 2011 is het Procesconvenant Ruimtelijke Ordening Zuid-Holland vastgesteld door vertegenwoordigers van de Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten (VZHG), Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en de acht portefeuillehouders Ruimte van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Dit is gebeurd naar aanleiding van een verzoek vanuit de gemeenten om na de vaststelling van de Provinciale Structuurvisie en Verordening ruimte, afspraken en procedures gezamenlijk vast te leggen.

Er is een drietal ontwikkelingen die aanleiding hebben gegeven om opnieuw naar het doel en de inhoud van het procesconvenant te kijken:

1. De evaluatie van het procesconvenant (begin 2013);
2. De vaststelling van de Visie Ruimte en Mobiliteit door Provinciale Staten (9 juli 2014);
3. Veranderingen in de regionale samenwerking in Zuid-Holland (zoals de Metropoolvorming en de vorming van de gemeente Goeree-Overflakkee).

Daarom is in de Bestuurlijke Tafels Ruimte die plaatsvinden per regio en waarvoor de gedeputeerde ruimtelijke ordening, de portefeuillehouders van gemeenten en regio en de betrokken waterschapsbestuurders worden uitgenodigd, afgesproken dat bekeken zou worden of het procesconvenant herzien of beëindigd moet worden.

Inmiddels hebben alle regio's bestuurlijk aangegeven dat zij instemmen met het beëindigen van het Procesconvenant en het Procesconvenant te vervangen door deze brief en een memo Bestuurlijke Samenwerkingsafspraken Ruimte, die elk half jaar per regio op de

Bezoekadres

Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

Bestuurlijke Tafels Ruimte besproken en zonodig herzien wordt. Deze afspraken zijn bekrachtigd tijdens een bijeenkomst door de (plaatsvervangers van de) portefeuillehouders van de regio's en de VZHG op 7 januari 2015.

Afgesproken is dat wij in deze brief duidelijkheid geven over de procedures en het beleid op het gebied van ruimtelijke ordening - uiteraard voorzover vallend binnen onze bevoegdheid - ten aanzien van die aspecten die van belang zijn voor de gemeenten en regio's en waarvan door hen is aangegeven dat men daar graag duidelijkheid over wil hebben. Deze brief bevat dan ook geen nieuwe beleidsuitspraken.

In de memo Bestuurlijke Samenwerkingsafspraken Ruimte zijn samenwerkingsafspraken op het gebied van ruimte tussen regio's, gemeenten en provincie opgenomen. Deze samenwerkingsafspraken worden elk half jaar per regio op de Bestuurlijke Tafels Ruimte besproken en zonodig herzien. De memo, zoals die besproken is tijdens de bijeenkomst van 7 januari 2015, is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Opzegging medewerking aan het Procesconvenant Ruimtelijke Ordening Zuid-Holland

In het Procesconvenant is opgenomen dat partijen hun medewerking aan het convenant kunnen opzeggen door dit schriftelijk met opgaaf van reden te melden aan de RO gedeputeerde, de RO regioportefeuillehouders en de RO portefeuillehouder van de VZHG. In het licht van de afspraken tussen regio's, VZHG en provincie die in de Bestuurlijke Tafels Ruimte van oktober 2014 zijn gemaakt en op 7 januari 2015 in het overleg met de (plaatsvervangers van de) portefeuillehouders van deze partijen zijn bekrachtigd, zeggen wij bij deze onze medewerking op aan het Procesconvenant Ruimtelijke Ordening Zuid-Holland.

Tijdens de bijeenkomst van de (plaatsvervangers van de) portefeuillehouders van de regio's, de VZHG en de provincie op 7 januari 2015 is door de portefeuillehouders van de partijen, die het Procesconvenant Ruimtelijke Ordening Zuid-Holland hebben ondertekend, mondeling aangegeven dat zij akkoord gaan met bovenstaande afspraken en de medewerking aan het Procesconvenant formeel willen opzeggen. Wij zien geen noodzaak dat de andere partijen die het Procesconvenant ondertekend hebben dit nog schriftelijk bevestigen en beschouwen het Procesconvenant Ruimtelijke Ordening Zuid-Holland dan ook als beëindigd.

Actualiseren Verordening ruimte en Programma ruimte

Is aanpassing van visie, programma en verordening nodig?

De Visie ruimte en mobiliteit is opgesteld als strategische visie op hoofdlijnen die lang houdbaar is en niet voortdurend aangepast hoeft te worden aan veranderende en wisselende omstandigheden. De visie is bovendien zelfbindend. Er is geen directe juridische doorwerking naar gemeenten. Periodieke aanpassing van de visie is dus in beginsel niet nodig. Bovendien kan de provincie gemotiveerd afwijken van de visie.

In het Programma ruimte zijn de strategische doelen uit de visie uitgewerkt in operationele doelen. Het programma bevat veel concretere en gedetailleerdere gegevens dan de Visie, onder meer over locaties en programma's. Het programma is dus minder lang houdbaar dan

de Visie. In juridische zin heeft het Programma de status van Visie. Ook het Programma is op zichzelf dus zelfbindend. De provincie kan gemotiveerd afwijken van het programma en er is geen directe juridische doorwerking naar gemeenten. Dit neemt niet weg dat periodieke aanpassing nodig is om het programma actueel en toepasbaar te houden. Daarnaast is voor onderdelen van het Programma sprake van indirecte juridische doorwerking naar gemeenten via de Verordening ruimte 2014. In sommige regels van de Verordening is namelijk een verwijzing opgenomen naar onderdelen van het Programma ruimte. Ook dit kan reden zijn voor aanpassing van die onderdelen van het Programma.

De Verordening ruimte is een instrument voor doorwerking van de Visie en het Programma naar gemeentelijke bestemmingsplannen. Net als de Visie is de Verordening opgezet als een lang houdbare regeling. Daarnaast bevat de Verordening enkele flexibiliteitsbepalingen. Het gaat daarbij om afwijkingsmogelijkheden die de gemeente zelf kan toepassen, een ontheffingsbevoegdheid voor ons college en een bevoegdheid voor ons college om begrenzing van gebieden aan te passen indien sprake is van kennelijke onjuistheden of strijd met de wet. Aanpassing van de Verordening zelf is daarom naar verwachting minder vaak nodig dan het geval was bij de vorige Verordening. Met name het gebruik van doelbepalingen en het schrappen van de bebouwingscontouren en de bedrijventerreinenkaart maken naar verwachting aanpassing minder vaak nodig. Wel bevat de Verordening op enkele punten gedetailleerd kaartmateriaal. Die omstandigheid en de mogelijkheid dat normstellingen of rijksregels kunnen wijzigen of in de praktijk blijkt dat bepalingen uit de verordening verduidelijking of aanvulling behoeven kan ertoe leiden dat soms een incidentele herziening nodig is.

Het bovenstaande kan als volgt worden samengevat.

Periodieke aanpassing van de Visie is in beginsel niet nodig. Periodieke aanpassing van het Programma is nodig om het Programma actueel en toepasbaar te houden. Aanpassing van de Verordening kan soms nodig zijn in verband met het daarin opgenomen kaartmateriaal of de behoefte aan verduidelijking of aanpassing aan nieuwe omstandigheden.

Driejaarlijkse actualisering Programma

Een jaarlijkse actualisering zoals het geval was bij de vorige Structuurvisie en Verordening is niet nodig. Zoals hierboven aangegeven is aanpassing vooral nodig om het Programma actueel en toepasbaar te houden. Een aanleiding voor aanpassing van het Programma is in ieder geval de driejaarlijkse actualisering van de regionale woonvisies. Voor het Programma kan dezelfde frequentie van actualisering worden aangehouden. Eventuele noodzakelijke of wenselijke aanpassingen van Visie en Verordening kunnen hieraan worden gekoppeld. Tussentijdse aanpassingen van Visie, Programma en Verordening zullen in het algemeen niet nodig zijn, maar kunnen in procedure worden gebracht indien sprake is van een urgente ontwikkeling en de flexibiliteitsbepalingen geen soelaas bieden.

Dit betekent dat in 2015, n.a.v. de regionale woonvisies, een eerste reguliere actualisering van het Programma ruimte en de Verordening ruimte (en waar nodig de Visie ruimte en mobiliteit) in procedure zal worden gebracht. Hierin zal de uitgestelde besluitvorming over enkele windenergielocaties en het afsprakenkader Hoeksche Waard worden meegenomen.

Actualisering doorlopen dezelfde procedure als de VRM. Het ontwerp wordt derhalve ter inzage gelegd met gelegenheid voor een ieder om zienswijzen in te dienen. De totale proceduretijd is minimaal een half jaar¹.

Planning:

Eerste actualisering inzake regionale woonvisies, windenergielocaties en afsprakenkader Hoeksche Waard:

Start najaar 2015. Vaststelling minimaal een half jaar later.

Tweede actualisering inzake regionale woonvisies:

Start najaar 2018. Vaststelling minimaal een half jaar later.

Regionale kantorenvisies

Eind 2014 hebben wij een brief verzonden naar de regio's over de regionale kantorenvisies, die is voorbesproken met de REO-voorzitters. In deze brief is duidelijkheid gegeven over inhoudelijke en procedurele uitgangspunten die de provincie hanteert bij het aanvaarden van regionale kantorenvisies.

Regionale detailhandels- en bedrijventerreinvisies

Provinciale Staten hebben met de vaststelling van de Visie Ruimte en Mobiliteit door Provinciale Staten vastgelegd dat de provincie geen formele rol, d.m.v. aanvaarding, heeft bij de regionale visies voor bedrijventerreinen en detailhandel. Dat laat onverlet dat de provincie graag ambtelijk en dus informeel meedenkt over de regionale bedrijventerrein- en detailhandelsvisies, vooral omdat deze visies benut kunnen worden bij het doorlopen van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking (met name de eerste trede). Voor de goede orde merken wij op dat de omstandigheid dat vertegenwoordigers van de provincie aan tafel zitten niet automatisch betekent dat de provincie met de visie instemt. Anderzijds mag u verwachten dat de provincie duidelijk aangeeft waar mogelijke discussiepunten liggen in relatie tot het provinciaal beleid.

Betekenis provinciale reactie op gemeentelijke of regionale structuurvisie

Gemeentelijke en regionale structuurvisies zijn voor de provincie zowel interessant als relevant. De provincie krijgt een beeld van de visie van een gemeente of regio over de lijn van de ontwikkeling in een gebied. De provincie zal de relatie leggen met haar eigen beleidsinzet en het verbinden van de beleidsinzet van diverse partijen kan leiden tot een versterking en verbreding van draagvlak voor de visie op een gebied. De provincie zal zo veel mogelijk reageren op structuurvisies. In uitwerkingen van deze structuurvisies kan de provinciale reactie verder worden benut.

Zware adviesbevoegdheid gemeente bij inpassingsplan

PS kunnen op grond van artikel 3.26 van de Wro een inpassingsplan vaststellen, waarbij de betrokken gemeenteraad moet worden gehoord. Voor het opstellen van een inpassingsplan

---

¹ Hierbij geldt in afwijking voor het suikerfabriekterrein in Puttershoek de planning zoals opgenomen in de brief van Gedeputeerde Veldhuijzen aan de Statencommissie Ruimte en Leefomgeving d.d. 1 december 2014.

wordt bijvoorbeeld gekozen indien een gemeente medewerking weigert aan het planologisch-juridisch vertalen van een provinciaal doel. Ook kan uit efficiencyoverwegingen voor een inpassingsplan worden gekozen indien een projectlocatie bijvoorbeeld in meerdere gemeenten ligt. Zowel het 'horen' als de zware adviesbevoegdheid zijn vormvrij. In de Wro is ook niet bepaald op welk moment in de procedure de raad moet worden gehoord. Het is gangbaar dat de gemeenteraad zo vroeg mogelijk in het proces (voorontwerp inpassingsplan) letterlijk wordt 'gehoord' door de gedeputeerde (bijvoorbeeld tijdens een raadsvergadering).

Indien voor het opstellen van een inpassingsplan is gekozen vanwege het niet meewerken van een gemeente, dan wordt de gemeente verder niet actief door de provincie betrokken bij het planvormingsproces. In alle andere gevallen zal de gemeenteraad de gelegenheid worden gegeven schriftelijk te adviseren over het inpassingsplan. Dit gebeurt ook bij voorkeur zo vroeg mogelijk in het proces (voorontwerp inpassingsplan). De praktijk leert dat, door nauwe betrokkenheid, een voor partijen zo optimaal mogelijk inpassingsplan tot stand kan komen, dat recht doet aan zowel provinciale als specifiek lokale belangen.

Het PS-besluit om een inpassingsplanprocedure te starten wordt genomen in de vorm van een startnotitie. Hierin wordt o.a. beschreven op welke wijze andere partijen – waaronder de gemeenteraad – worden betrokken bij de totstandkoming van het inpassingsplan.

Ruimtelijke kwaliteit

De regio's, gemeenten en provincie gaan zoveel mogelijk in gezamenlijkheid aan het werk om de ruimtelijke kwaliteit (bij nieuwe initiatieven) in Zuid-Holland te vergroten. Daartoe zal een interactieve aanpak met gemeenten en regio's ontwikkeld worden waarin bijvoorbeeld de mogelijkheden onderzocht worden voor de inzet van eigen (regionale) kwaliteitsteams, kwaliteitskaders als onderdeel van de borging van ruimtelijke kwaliteit. Hieruit volgt mogelijk regionaal maatwerk waarover in de Bestuurlijk Tafels Ruimte afspraken kunnen worden gemaakt die in de Bestuurlijke Samenwerkingsafspraken Ruimte kunnen worden vastgelegd. Tevens werkt de provincie aan de Handreiking ruimtelijke kwaliteit waarin meer duidelijkheid wordt gegeven over wanneer welke stappen worden doorlopen en hoe de provincie omgaat met de planbeoordeling op het gebied van ruimtelijke kwaliteit.

Gebiedsprofielen zijn een belangrijke, inhoudelijke bouwsteen voor ruimtelijke kwaliteit in de planvorming. Ze hebben geen juridische status en de provincie gebruikt ze niet bij de formele planbeoordeling. Gebiedsprofielen kunnen wel inhoudelijk argumenten en uitgangspunten leveren die in (het voorstadium van) de planvorming en in (voorontwerp) bestemmingsplannen van waarde zijn.

Ontheffingsverzoeken

Regio's en gemeenten geven aan dat de behandeling van ontheffingsverzoeken in hun ogen vaak lang duurt. Dit kan zorgen voor problemen in de planning van bestemmingsplannen (en van omgevingsvergunningen), omdat bij een ontheffingsverzoek de Raad moet instemmen en de verleende ontheffing (bij het ontwerp) ter inzage moet worden gelegd. Daarom wordt door gemeenten en regio's gepleit voor (formele) afhandeltermijnen van ontheffingsverzoeken. Voor het sneller en adequater afhandelen van ontheffingsverzoeken en de daarbij benodigde stukken heeft de provincie het 'e-formulier indienen ontheffingsverzoek' ontwikkeld. Doel van dit verplichte formulier is het komen tot heldere en complete aanvragen met de daarbij benodigde

